

10-1-2014

การพัฒนาแนวทางการวิจัยรองมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู

จอมพงศ์ มงคลวนิช

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

มงคลวนิช, จอมพงศ์ (2014) "การพัฒนาแนวทางการวิจัยรองมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู," *Journal of Education Studies*: Vol. 42: Iss. 4, Article 3.

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol42/iss4/3>

This Article is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

การพัฒนาแนวทางการรับรองความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู

Development of Certification in Knowledge and Teaching Experiences for Teaching Profession

จอมพงศ์ มงคลวนิช

บทคัดย่อ

คุรุสภาได้มีการดำเนินงานด้านการรับรองความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อการประกอบวิชาชีพครู ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการรับรองความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู มีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการรับรองความรู้และประสบการณ์ เพื่อการประกอบวิชาชีพครู และ (๒) เพื่อพัฒนาแนวทางการรับรองความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อการประกอบวิชาชีพครู โดยใช้การศึกษาเอกสาร แบบสอบถาม การสัมภาษณ์และประชุมกลุ่มย่อย โดยกลุ่มประชากร ได้แก่ (๑) คณะกรรมการคุรุสภา (๒) คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ (๓) ผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (๔) คณบดีคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ (๕) ครูคนไทยและครูชาวต่างประเทศ และ (๖) ผู้บริหารสถานศึกษาภาครัฐและเอกชน และกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจโดยการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย ได้แก่ ครูที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพหรือใบอนุญาตปฏิบัติการสอนจำนวน ๑,๒๐๐ คน โดยผลการศึกษาพบว่า สำหรับการดำเนินงานรับรองความรู้ คุรุสภามีอุปสรรคด้านกระบวนการ และการประสานงานในการเทียบโอนความรู้ การยื่นสมัคร ความซับซ้อนและความยาวของข้อสอบ ตลอดจนเวลาสอบในการทดสอบ และข้อจำกัดด้านมาตรฐานที่หลวมล่าในการฝึกอบรม สำหรับการรับรองประสบการณ์วิชาชีพครู ผู้เข้าฝึกบางคนและสถานศึกษาบางแห่งไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดคุรุสภาและการประเมินมีหลายมาตรฐาน ผลการศึกษาเสนอแนะให้มี ๑) การพัฒนามาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ๒) การพัฒนาวิธีรับรองความรู้ โดยการเทียบโอน การทดสอบและการฝึกอบรมโดยเฉพาะการพัฒนามาตรฐานการทดสอบแบบทดสอบและการประเมินผลจากการทดสอบและ ๓) การพัฒนาวิธีรับรองประสบการณ์วิชาชีพครู โดยพัฒนาการประเมิน ระบบสารสนเทศ การกำกับตรวจสอบ และระบบครูที่เลี้ยง

คำสำคัญ: วิชาชีพครู / รับรอง / ความรู้ / ประสบการณ์วิชาชีพครู / การพัฒนา

Abstract

The study features development of certification in knowledge and teaching experiences for teachers to receive a teaching license given by the Teacher's Council in Thailand. The objectives of this study are 1) to survey the Teachers' Council of Thailand's operations to certify knowledge and teaching experience to receive the teaching license, and 2) to provide recommendations to improve such policy and operation. The study has employed the quantitative research method to survey the operations and situations on such certifications and the qualitative research method in making recommendations to improve such certifications. The population in this study includes 1) the Teachers' Council Committee members, 2) Professional Standard Committee members, 3) Teachers' Council Executives, 4) Deans of Faculties of Education, 5) Thai and foreign teachers, and 6) public and private school administrators. Simple random sampling was employed for the sampling group of 1,200 teachers holding a teaching license. This study finds challenges in the procedure and coordination in transferring knowledge; the application, complexity, length and duration of testing; and the different standards for training. Regarding certification of teaching experiences, the study finds limitation in teachers' and schools' compliance to regulations of the Teachers' Council, while there are different standards for evaluating teaching experiences. In addition, the study suggests development of: 1) knowledge standard in the teaching profession, 2) certification of knowledge for teaching professionals through transferring, testing and training especially standard of testing's arrangement, questions and evaluation. and 3) certification of teaching experiences for teaching professionals through the development of evaluation, information system, monitoring system and teaching mentoring system.

KEYWORDS: TEACHING PROFESSION / CERTIFICATION / KNOWLEDGE / TEACHING EXPERIENCE / DEVELOPMENT

บทนำ

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตราที่ ๙ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, ๒๕๕๒) ได้กำหนดให้คุรุสภา มีอำนาจหน้าที่สำคัญ คือ กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพ รับรองปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตรของสถาบันต่างๆ ตามมาตรฐานวิชาชีพ รับรองความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ รวมทั้งออกข้อบังคับของ คุรุสภาว่าด้วย การออกใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต การรับรองความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาชีพ ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอรับใบอนุญาต คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาต และมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้กำหนดให้วิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาเป็นวิชาชีพควบคุม ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพควบคุมโดยไม่ได้รับใบอนุญาต

ผู้ประกอบวิชาชีพครูในประเทศไทยทั้งคนไทยและชาวต่างประเทศ ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งกำหนดคุณสมบัติด้านความรู้และประสบการณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพครูว่า จะต้องเป็นผู้มีคุณวุฒิปริญญาทางการศึกษาหรือเทียบเท่า หรือมีคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง และผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี และผ่านเกณฑ์การ

ประเมินการสอนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ยกเว้นผู้ประกอบวิชาชีพครูอยู่ก่อนวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖ ที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ ให้มีสิทธิได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๔๔ ของพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๖ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, ๒๕๕๒) และยกเว้นให้ ผู้ประสงค์เข้าสู่วิชาชีพครู ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษา หลักสูตร ๔ ปี และปริญญาอื่นที่กรรมการคุรุสภากำหนดให้เป็นคุณวุฒิที่ใช้ในการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูก่อนที่กฎหมายบังคับใช้ มีสิทธิขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้ภายใน ๓ ปี ตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๔๔ ของพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๖ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, ๒๕๕๒) ซึ่งต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูภายในวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๙

การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูสำหรับชาวต่างประเทศนั้น ต้องผ่านการรับรองความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งตั้งอยู่บนหลักการ ๔ ประการ คือ (๑) การรับรองความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพเป็นการรับรองเฉพาะรายบุคคล (๒) หน่วยงานผู้ใช้หรือผู้ประสงค์ประกอบวิชาชีพสามารถยื่นคำขอรับรองความรู้ได้ (๓) กำหนดให้มีอายุการรับรอง ๒ ปี และมีเงื่อนไขการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ได้แก่ การละเมิดสัญญาจ้าง ขาดคุณสมบัติ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับการประกอบวิชาชีพครู ทั้งนี้ให้อยู่ภายใต้กรอบเงื่อนไขขององค์การการค้าโลก และ (๔) กำหนดให้ใช้วิธีการฝึกอบรม สัมภาษณ์ และ

หรือการทดสอบ คุณสมบัติของผู้ขอรับการรับรอง ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ คือ ต้องมีอายุ ไม่น้อยกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ มีวุฒิปริญญาทางการศึกษา หรือเทียบเท่าหรือมีคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรองและ ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราช- บัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๖ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, ๒๕๕๒) สำหรับ ด้านมาตรฐานความรู้ที่ประกอบด้วย (๑) ภาษา และวัฒนธรรมไทย (๒) ความรู้ในการประกอบ วิชาชีพครูตามมาตรฐานความรู้ที่คณะกรรมการ คุรุสภากำหนด และ (๓) จรรยาบรรณของวิชาชีพ ส่วนด้านมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพประกอบ ด้วย (๑) มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจาก ต่างประเทศและ (๒) ผ่านการปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษาในระบบโรงเรียนไม่น้อยกว่า ๑ ปี (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, ๒๕๕๖)

คุรุสภาได้ดำเนินการรับรองความรู้และ ประสบการณ์เพื่อการประกอบวิชาชีพครู ดังนี้

๑. การรับรองความรู้ตามมาตรฐานความรู้ วิชาชีพครู

คุรุสภาจะเป็นผู้พิจารณาให้การรับรอง ปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิปัตถการ การศึกษาของสถาบันต่างๆ ที่ทำการผลิตครู เพื่อให้ การรับรองมาตรฐานหลักสูตร และมาตรฐาน การผลิต ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ส่วน มาตรฐานผลผลิตหรือมาตรฐานบัณฑิตสถาบัน ผู้ผลิตเป็นผู้ให้การรับรอง ผู้ได้รับคุณวุฒิปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิปัตถที่คุรุสภาให้การ รับรอง สามารถเข้าสู่วิชาชีพครูได้ตามเงื่อนไขและ วิธีการที่คุรุสภากำหนด

ผู้ประสงค์จะเข้าสู่วิชาชีพครูที่มีวุฒิปริญญา สาขาอื่นหรือปริญญาทางการศึกษาหลักสูตร

๔ ปี และมีประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ป.ว.ค.) ๗๗ ซึ่งไม่ได้ยื่นคำขอมอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ภายในวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๙ ตามบทเฉพาะกาล ของพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการ ศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๖ จะต้องดำเนินการขอรับรอง ความรู้ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครูให้ครบทั้ง ๙ มาตรฐานความรู้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, ๒๕๕๖) โดยวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือหลายวิธีรวมกัน ดังนี้

(๑) การเทียบโอน โดยการเทียบโอน สาระความรู้รายวิชาที่ศึกษาตามหลักสูตรทั้งใน ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า กับสาระความรู้ตาม มาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ๙ มาตรฐาน ที่คุรุสภา กำหนด ซึ่งการเทียบโอนจะเทียบจากสาระความรู้ ในรายวิชากับสาระความรู้ในแต่ละมาตรฐานให้ ครอบคลุม ๓ ใน ๔ โดยรายวิชาที่นำมาเทียบ ต้องได้ระดับคะแนนไม่น้อยกว่า ๒ หรือเทียบเท่า และการขอเทียบโอนความรู้ตามมาตรฐานความรู้ แต่ละมาตรฐาน สามารถนำรายวิชาหลายๆ วิชา มาเทียบ และรายวิชาแต่ละรายวิชาสามารถเทียบ ได้มาตรฐานความรู้ หากเทียบโอนได้ไม่ครบทั้ง ๙ มาตรฐานความรู้ สามารถสมัครเข้ารับการทดสอบ ความรู้หรือเข้ารับการฝึกอบรมในมาตรฐานความรู้ ที่ไม่ได้รับการเทียบโอนได้

(๒) การทดสอบ คุรุสภาได้ดำเนินการสร้าง ข้อสอบรายมาตรฐานความรู้วิชาชีพครูทั้ง ๙ มาตรฐาน จัดทำเป็นชุดข้อสอบทั้งฉบับภาษาไทย และภาษาอังกฤษ โดยกำหนดคุณสมบัติของ ผู้สมัครเข้ารับการทดสอบความรู้ จะต้องเป็นผู้มี คุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือเทียบเท่า และ ต้องสอบได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ สำหรับ คนไทย ส่วนชาวต่างชาติต้องสอบได้คะแนนไม่ น้อยกว่า ร้อยละ ๕๐ ในแต่ละมาตรฐานความรู้ หรือชุดทดสอบ

(๓) การฝึกอบรม เป็นการฝึกอบรมความรู้ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ๙ มาตรฐาน ในสถาบันและหลักสูตรฝึกอบรมที่คุรุสภาให้การรับรอง ซึ่งกำหนดระยะเวลาการฝึกอบรมไม่น้อยกว่า ๖๐ ชั่วโมง ในแต่ละมาตรฐานความรู้

๒. การรับรองประสบการณ์วิชาชีพครู

(๑) การรับรองประสบการณ์วิชาชีพครู ในหลักสูตรปริญญาทางการศึกษา

หลักสูตรปริญญาทางการศึกษา ทั้งหลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษาหลักสูตร ๕ ปี และหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูที่ คุรุสภาให้การรับรอง ได้กำหนดให้นิสิต นักศึกษา จะต้องไปปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่คุรุสภา ประกาศให้การรับรอง เป็นเวลาอย่างน้อย ๑ ปี และผ่านการประเมินตามเกณฑ์และวิธีการที่ คุรุสภากำหนด จึงจะสำเร็จการศึกษา ได้รับ คุณวุฒิตาม หลักสูตร เป็นประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อความสมบูรณ์ในการศึกษาตามหลักสูตร

(๒) การรับรองประสบการณ์วิชาชีพครู หลังจากสำเร็จการศึกษา

ผู้ประสงค์จะเข้าสู่วิชาชีพครู ทั้งผู้มี คุณวุฒิปริญญาทางการศึกษาที่คุรุสภาให้การ รับรอง และมีคุณวุฒิปริญญาสาขาอื่นที่ผ่านการ รับรองความรู้ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครูครบ ทั้ง ๙ มาตรฐานแล้ว จะได้รับใบอนุญาตปฏิบัติการ สอนซึ่งผู้มีใบอนุญาตปฏิบัติการสอน สามารถ ประกอบวิชาชีพครูได้โดยอยู่ในความควบคุมของ ผู้บริหารสถานศึกษา และเมื่อได้ปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษาครบ ๑ ปี ให้ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ประกอบการวิชาชีพครู รวมกันไม่น้อยกว่า ๓ คน เป็นผู้ประเมินการปฏิบัติการสอนตามเกณฑ์ที่ คุรุสภากำหนด และเมื่อผ่านการประเมินแล้ว

สามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ต่อไปได้

คุรุสภาได้มีการดำเนินงานด้านการรับรอง ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อการประกอบ วิชาชีพครู ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๐ (สำนักงาน เลขาธิการคุรุสภา, ๒๕๕๑) หลังได้มีการออก ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยการรับรองความรู้และ ประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อการประกอบวิชาชีพ ทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาแนวทางการรับรองความรู้และ ประสบการณ์วิชาชีพครู” นี้ได้ศึกษาสภาพและ ปัญหาของการดำเนินการ ในการรับรองความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพ โดยการรวบรวมและ วิเคราะห์ ข้อมูลซึ่งเป็นข้อคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการคุรุสภาผู้กำหนดนโยบาย คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ คณะอนุกรรมการ ที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ผู้รับบริการ หน่วยงานผลิตและใช้ครู รวมทั้งศึกษาข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ระดับสูงของคุรุสภา และ ผู้ประกอบการวิชาชีพ ครู ทั้งนี้เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาแนวทางการรับรองมาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และ การรับรองคุณวุฒิ เพื่อ การประกอบวิชาชีพครูของคุรุสภา ตลอดจนเสนอแนะแนวทางปรับปรุงกฎหมาย ข้อบังคับ และมติ คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินการ ด้านการรับรองมาตรฐานความรู้และประสบการณ์ วิชาชีพ เป็นไปอย่างมีคุณภาพ สืบเนื่องไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการ รับรองความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อการ ประกอบวิชาชีพครู

๒. เพื่อพัฒนาแนวทางการรับรองความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อการประกอบวิชาชีพครู

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษา วิเคราะห์ และ สังเคราะห์ กฎหมาย ข้อบังคับ ประกาศ หลักเกณฑ์ วิธีการและ กระบวนการรับรองความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อการประกอบอาชีพครูของผู้ประสงค์เข้าสู่ อาชีพครู โดยศึกษาจากเอกสารและสอบถาม ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการรับรองความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และ การรับรองคุณวุฒิ เพื่อการประกอบอาชีพครู ได้แก่ คณะกรรมการ ศรศสภา คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหาร และบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการศรศสภา และ ผู้รับบริการด้านการรับรองมาตรฐานความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพ และ การรับรองคุณวุฒิ เพื่อการประกอบอาชีพครู รวมทั้งมีการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานทางการศึกษาสังกัด ต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะและแนวทางในการ พัฒนาแนวทางการรับรองความรู้ ประสบการณ์ วิชาชีพ และ การรับรองคุณวุฒิ เพื่อการประกอบ อาชีพครู และ แนวทางในการปรับปรุงกฎหมาย ข้อบังคับ และมติคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินการดังกล่าว

วิธีการวิจัย

ประชากรของการวิจัยประกอบด้วย (๑) คณะกรรมการศรศสภาจำนวน ๓๙ คน (๒) คณะ กรรมการมาตรฐานวิชาชีพจำนวน ๑๗ คน (๓) ผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการศรศสภาจำนวน ๔๗ คน (๔) คณบดีคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ จำนวน ๕๓ คน (๕) ครูคนไทยที่มีใบอนุญาต

ประกอบวิชาชีพครูหรือใบอนุญาตปฏิบัติการสอน จำนวน ๘,๖๖๔ คน และครูชาวต่างประเทศที่มี ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูหรือมีใบอนุญาต ปฏิบัติการสอน จำนวน ๖,๔๒๒ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔) และ (๖) ผู้บริหารสถานศึกษา ภาครัฐและเอกชนจำนวน ๖๕,๒๖๔ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔) กลุ่มตัวอย่างสำหรับการ ศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านการรับรอง มาตรฐานความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพครูได้ จากการสุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ คณะกรรมการศรศสภาจำนวน ๙ คน คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพจำนวน ๕ คน ผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการศรศสภา จำนวน ๗ คน คณบดีคณะครุศาสตร์และศึกษา ศาสตร์จำนวน ๓๒ คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๔๐ คน ครูชาวต่างประเทศที่ไม่มีประกอบ วิชาชีพครูหรือใบอนุญาตปฏิบัติการสอนจำนวน ๕๐ คน และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้แก่ ครูคนไทยที่มีใบประกอบวิชาชีพ ครู หรือใบอนุญาตปฏิบัติการสอน จำนวน ๑,๒๐๐ คน

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น ๔ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑) ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร เกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับแนวคิดในการ พัฒนาวิชาชีพครูประเทศไทยและต่างประเทศ เนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับแนวคิดในการรับรองความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพต่างๆ ทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ

ขั้นตอนที่ ๒) สรุปผลการสัมภาษณ์ และ ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ ๓) ประชุมสัมมนากลุ่มย่อย ซึ่งมี ๓ กลุ่ม คือ (๑) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตครู (๒) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการใช้ครู และ (๓) กลุ่มครูผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ ๔) พัฒนาแนวทางการรับรองความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพครู และการรับรองคุณวุฒิเพื่อการประกอบวิชาชีพครู โดยนำผลการสรุปจากการวิเคราะห์สาระจากเอกสาร ผลสรุปการสัมภาษณ์ ผลสรุปจากการวิเคราะห์แบบสอบถาม มาสรุปหลอมรวมเป็นประเด็นข้อค้นพบหลัก เพื่อใช้เป็นฐานในการพัฒนาแนวทางการรับรองความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพครู และการรับรองคุณวุฒิเพื่อการประกอบวิชาชีพครู

ผลการวิจัย

๑. สภาพการดำเนินงานด้านการรับรองความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู

๑.๑ สภาพการดำเนินงานด้านการรับรองความรู้

๑.๑.๑ การดำเนินงานรับรองความรู้ โดยการเทียบโอน

จากการดำเนินงานรับรองความรู้ โดยการเทียบโอน ระหว่างวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๐ ถึง วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๔ อนุมัติผลการเทียบโอนความรู้วิชาชีพครูไปแล้ว ๔๕ ครั้ง มีผู้ผ่านการเทียบโอนตั้งแต่ ๑ มาตรฐานความรู้วิชาชีพ จนถึง ๙ มาตรฐานความรู้วิชาชีพ จำนวนทั้งสิ้น ๓๗,๘๕๖ คน โดยเป็นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษาและศึกษาศาสตรบัณฑิต จำนวน ๖,๔๐๐ คน หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ๑๙,๕๙๕ คน และผู้สำเร็จปริญญาหลักสูตรอื่น ๑๑,๘๖๐ คน ผู้ขอเทียบโอนมาตรฐานความรู้ร้อยละ ๒๓.๑ ยื่นคำขอ

โดยตรงต่อสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ร้อยละ ๗.๐ ยื่นคำขอทางไปรษณีย์ ร้อยละ ๖๐.๘ หน่วยงานต้นสังกัดช่วยดำเนินการให้ผู้ยื่นคำขอ ร้อยละ ๑๑.๙ ติดตามผลการขอเทียบโอนทางเว็บไซต์ของคุรุสภา ร้อยละ ๗.๗ ติดตามผลทางโทรศัพท์ ร้อยละ ๕๔.๕ หน่วยงานหรือคนอื่นติดตามผลให้ผู้ยื่นคำขอเทียบโอนยื่นคำขอ ในภาพรวมของ ๙ มาตรฐานโดยเฉลี่ย ๑.๔ ครั้ง จึงผ่านการรับรองมาตรฐานความรู้ ผู้ยื่นคำขอเทียบโอนร้อยละ ๗๒.๖ ไม่มีปัญหาในการดำเนินการ ร้อยละ ๒๗.๔ มีปัญหา ด้านกระบวนการประสานงานที่ล่าช้า การประสานงานติดต่อ การบริการ ข้อจำกัดด้านสถานที่และเวลาของการบริการ

๑.๑.๒ การดำเนินงานรับรองความรู้ โดยการทดสอบ

จากการดำเนินงานรับรองความรู้ โดยการทดสอบ ระหว่างวันที่ ๘-๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๐ ถึง วันที่ ๒๑-๒๓ มกราคม ๒๕๕๔ มีคนไทยสมัครและเข้าทดสอบมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ๗๕,๒๖๔ คน สอบผ่าน ๑๒,๘๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๑ มาตรฐานความรู้วิชาชีพครูที่มีผู้สอบผ่านมากที่สุด คือ การบริหารจัดการในห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๓ มาตรฐานความรู้วิชาชีพครูที่มีผู้สอบผ่านน้อยที่สุด คือ จิตวิทยาสำหรับครู คิดเป็นร้อยละ ๑.๒ มีชาวต่างประเทศสมัครและเข้าทดสอบ ๑,๓๘๔ คน สอบผ่าน ๔๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๙ มาตรฐานความรู้วิชาชีพที่มีผู้สอบผ่านมากที่สุด คือ ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู และ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๗ มาตรฐานความรู้วิชาชีพที่มีผู้สอบผ่านน้อยที่สุด คือ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๙.๓ ผู้สมัคร

ทดสอบยื่นคำขอสมัครทดสอบทางอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ของคุรุสภาด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๒ ให้หน่วยงานที่สังกัดหรือบุคคลอื่นเป็นผู้ช่วยยื่นคำขอสมัครทดสอบทางอินเทอร์เน็ตเว็บไซต์ คุรุสภา คิดเป็น ร้อยละ ๘๒.๙ ของผู้สมัครทดสอบทั้งหมด หลังการขอสมัครทดสอบแล้ว ร้อยละ ๗๘.๕ เคยติดตามผลสอบทางเว็บไซต์ของคุรุสภา ร้อยละ ๔.๔ ติดตามสอบถามทางโทรศัพท์ จำนวนครั้งผู้ที่ขอสมัครทดสอบมาตรฐานความรู้จนสอบผ่านในภาพรวมของ ๙ มาตรฐาน โดยเฉลี่ย คือ ๑.๓ ครั้ง ผู้สมัครทดสอบร้อยละ ๓๔.๓ ไม่มีปัญหาในการดำเนินการ ร้อยละ ๖๕.๗ ประสบปัญหา คือ ปัญหาการเข้าเว็บไซต์ของคุรุสภา เนื่องจากมีผู้ใช้พร้อมๆกันจำนวนมาก ความซับซ้อน ความยาวของข้อสอบและเวลาในการสอบ

๑.๑.๓ การดำเนินงานรับรองความรู้ โดยการฝึกอบรม

จากการดำเนินงานรับรองความรู้ โดยการฝึกอบรมระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๕๐ ถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๕๓ ผู้สมัครเข้ารับการฝึกอบรมสมัครได้โดยตรงกับสถาบันจัดฝึกอบรมที่ได้รับการรับรองจากคุรุสภา จำนวนครั้งที่สมัครเข้ารับการฝึกอบรมจนได้รับการรับรองว่าผ่านโดยเฉลี่ย คือ ๑.๒ ครั้ง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมร้อยละ ๙๕.๒ ไม่มีปัญหาในการดำเนินการ ร้อยละ ๔.๘ ประสบปัญหา คือ เวลาที่ฝึกอบรมอยู่ในช่วงปฏิบัติงาน การเดินทางไปฝึกอบรมไม่สะดวก หน่วยฝึกอบรมหลายแห่งใช้สถานที่ฝึกอบรมที่บรรยากาศไม่เอื้ออำนวย บางแห่งการดำเนินการฝึกอบรมไม่เป็นไปตามมาตรฐานเงื่อนไขที่คุรุสภาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ ในการพิจารณาแนวทางในการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา เมื่อวันที่ ๑๙

สิงหาคม ๒๕๕๓ คณะกรรมการคุรุสภาได้มีมติให้ยกเลิกการรับรองหลักสูตรการฝึกอบรมความรู้วิชาชีพครู โดยคณะอนุกรรมการพิจารณาให้การรับรองความรู้พิจารณาเห็นว่า ช่องทางในการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูมีหลายช่องทางการฝึกอบรมความรู้วิชาชีพครู ทำให้ผู้ที่ไม่ได้ศึกษาตามหลักสูตรการผลิตครู ทั้งตามหลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา และประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู สามารถใช้ช่องทางการฝึกอบรมความรู้วิชาชีพครู ให้ได้ครบทั้ง ๙ มาตรฐานโดยใช้เวลาเพียง ๓ เดือนบ้าง มากกว่า ๓ เดือนบ้าง เนื่องจากไม่มีการตรวจสอบการจัดการฝึกอบรมว่าสามารถดำเนินการได้อย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่ ไม่มีการกำหนดเงื่อนไขให้ผู้เข้ารับการอบรม จะต้องผ่านกระบวนการเทียบโอน หรือทดสอบ หรือต้องมีประสบการณ์เป็นครูมาก่อน ทำให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถเข้าสู่วิชาชีพครูได้โดยอาจจะยังไม่มีคุณภาพเพียงพอ

๑.๒ สภาพการดำเนินงานด้านการรับรองประสบการณ์วิชาชีพครู

คุรุสภายังไม่มีกำลังเพียงพอที่จะเข้าไปตรวจสอบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของผู้เข้าฝึกและสถานศึกษาที่ให้การฝึก ได้อย่างทั่วถึงทุกคน ทุกสถานศึกษา และอย่างต่อเนื่อง ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ผู้เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู บางคนและสถานศึกษาบางแห่ง ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของคุรุสภาอย่างครบถ้วน มีการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในลักษณะเชิงอุปถัมภ์ แม้ว่าคุรุสภาจะมีกำหนดเกณฑ์ในการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แต่โรงเรียนแต่ละแห่งมีดุลพินิจที่ต่างกัน การประเมินจึงเกิดลักษณะที่มีหลายมาตรฐาน

นอกจากนี้ ครูสภาได้มีการรับรองคุณวุฒิ ซึ่งเป็นการรับรองเฉพาะรายบุคคล เป็นการรับรองว่าผู้ที่จบปริญญาอื่นๆ ที่ไม่ใช่ปริญญาทางการศึกษา (๕ ปี) ที่จบในประเทศไทยและปริญญาอื่นๆ ที่จบจากต่างประเทศ ว่าสามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้หรือไม่ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการครูสภากำหนด เป็นกรณีๆ ไป การรับรองคุณวุฒิทางการศึกษาจากต่างประเทศ เพื่อการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ต้องเป็นคุณวุฒิที่ผ่านการรับรองจากสำนักงาน ก.พ. หรือมีหลักฐานที่ค้นพบจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น หนังสือ The World of Almanac เป็นต้น

๒. แนวทางการรับรองความรู้ และ ประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อการประกอบวิชาชีพครู

ครูสภาควรพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูทั้ง ๓ แนวทาง คือ (๑) การเริ่มเข้าสู่วิชาชีพครู (๒) การดำรงอยู่ในวิชาชีพครู และ (๓) การออกจากวิชาชีพครู แล้วกลับเข้ามาใหม่ (สำนักงานเลขาธิการครูสภา, ๒๕๔๙) ครูสภาควรกำหนดเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานของครู โดยพิจารณาพัฒนาการปฏิบัติงานของครูในแต่ละปี โดยประเมินจากแฟ้มสะสมงานการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ทำต่อเนื่อง ๕ ปี ของครู สำหรับครูที่เหลือเวลาอีก ๑ ปี ก่อนเกษียณอายุ ควรได้รับการพิจารณาก่อนเกษียณมาตรฐานความรู้และมาตรฐานการปฏิบัติงาน ผู้ที่ผ่านการรับรองความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูแล้วเท่านั้น จึงจะมีสิทธิ์ยื่นขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

๒.๑ แนวทางการพัฒนาการรับรองความรู้วิชาชีพครู

๒.๑.๑ การพัฒนาการรับรองความรู้ โดยการเทียบโอน

๑) ครูสภาควรพัฒนาระบบการกลั่นกรองเอกสารก่อนและหลังการเทียบโอน

๒) พัฒนาวิธีการปฏิบัติในการเทียบโอนมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ให้มีความคงเส้นคงวา คล่องตัว และมีรวดเร็ว

๓) ควรแก้ไขประกาศคณะกรรมการครูสภา เรื่องสาระความรู้และสมรรถนะของ ผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพในเรื่องคุณสมบัติของผู้ที่จะมีสิทธิเทียบโอนความรู้ คือ ช่องทางการเทียบโอนมาตรฐานความรู้วิชาชีพครูควรเปิดโอกาสให้เฉพาะผู้ที่จบในสาขาที่ขาดแคลนเท่านั้น ส่วนผู้ที่จบปริญญาตรีหรือสูงกว่าในสาขาอื่นที่ไม่ตรงกับสาขาที่ขาดแคลนแต่มีความประสงค์ที่จะเป็นครู ให้ใช้ช่องทางการสอบเทียบโอนเพียงช่องทางเดียวเท่านั้น

๒.๑.๒ การพัฒนาการรับรองความรู้ โดยการทดสอบ

๑) พัฒนาข้อสอบมาตรฐานที่สามารถวัดได้ครบถ้วน ๓ ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

๒) พัฒนาระบบการทดสอบอิเล็กทรอนิกส์ (E-testing)

๒.๑.๓ การพัฒนาการรับรองความรู้ โดยการฝึกอบรม

๑) ครูสภาต้องพัฒนาระบบและกลไกในการควบคุม กำกับ ดูแล และติดตามการ ปฏิบัติการฝึกอบรมของสถาบันฝึกอบรม

๒) ครูสภาควรพิจารณาเป็นรายสถาบัน โดยสถาบันที่จะจัดฝึกอบรมควรเป็นสถาบันที่มีประสบการณ์การฝึกหัดครูที่เปิดสอนปริญญาตรีทางการศึกษา

๒.๒ แนวทางการพัฒนาการรับรองประสบการณ์วิชาชีพครู

๒.๒.๑ พัฒนา แบบ ประเมินประสบการณ์วิชาชีพครู ที่ครอบคลุมทั้งการประเมินทักษะและสมรรถนะตามเกณฑ์ที่ครูสภา กำหนด โดยใช้วิธีการประเมินแบบ ๓๖๐ องศา

๒.๒.๒ พัฒนาระบบสารสนเทศที่เกื้อหนุนในการรับรองประสบการณ์วิชาชีพ

๒.๒.๓ พัฒนาระบบและกลไกในการตรวจสอบการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของโรงเรียน

๒.๒.๔ พัฒนาคุณภาพครูที่เลี้ยงของโรงเรียนอย่างเป็นระบบและทั่วถึงทั้งประเทศ

การอภิปรายผล

๑. การพัฒนามาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ผลการวิจัยการพัฒนาแนวทางการรับรองความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู ครั้งนี้พบว่ามาตรฐานความรู้วิชาชีพสำหรับครู ที่ต้องมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่าหรือคุณวุฒิอื่นที่ครูสภารับรอง โดยมีความรู้ใน ๙ มาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ได้แก่ (๑) ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู (๒) การพัฒนาหลักสูตร (๓) การจัดการเรียนรู้ (๔) จิตวิทยาสำหรับครู (๕) การวัดและประเมินผลการศึกษา (๖) การบริหาร

จัดการในห้องเรียน (๗) การวิจัยทางการศึกษา (๘) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และ (๙) ความเป็นครู ที่กำหนดโดยครูสภา (สำนักงานเลขาธิการครูสภา, ๒๕๕๑) มีความเหมาะสมในภาพรวม

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูมีความรู้ที่กว้างครอบคลุมมากขึ้น ควรเพิ่มความรู้อีกต่อไปนี้ ให้เป็นมาตรฐานความรู้วิชาชีพครูเพิ่มเติมจาก ๙ มาตรฐานความรู้ที่มีอยู่เดิม ความรู้ที่ควรเพิ่มเติม ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการความรู้ กลยุทธ์การสอน การวางแผนความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมอาชีพ ความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ และจิตอาสา รวมทั้งกฎหมายโดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะของครูไทยในทศวรรษหน้า พ.ศ. ๒๕๖๒ ของเจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม และคณะ (๒๕๕๓) ที่พบว่าคุณลักษณะครูไทยด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วย (๑) ความสามารถในการใช้ภาษา (๒) เทคโนโลยีสารสนเทศ (๓) ความสามารถทางวิชาชีพครู (๔) การจัดการเรียนรู้ (๕) จิตวิทยาสำหรับครู (๖) การวัดและประเมินผลการศึกษา (๗) การบริหารจัดการในชั้นเรียน (๘) การวิจัยทางการศึกษา (๙) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และ (๑๐) ความเป็นครูมืออาชีพ

๒. การพัฒนาวิธีการรับรองความรู้วิชาชีพครู

การรับรองมาตรฐานความรู้และการคัดกรองคนเข้าสู่วิชาชีพสามารถทำได้หลายวิธี แต่กระบวนการทดสอบเป็นวิธีการที่วิชาชีพชั้นสูง

อื่นๆ เช่น แพทย์ พยาบาล ทนายความ วิศวกร เลือกใช้ โดยผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพต้องผ่านการทดสอบและสอบได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน สิ่งที่สำคัญคือแบบทดสอบต้องมีคุณภาพมาตรฐาน การจัดสอบมีมาตรฐาน การประเมินผลมีมาตรฐาน และแบบทดสอบต้องมีความเชื่อมั่นหรือความเที่ยง (Reliability) มีความตรง (Validity) ทั้งความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) ความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) และความตรงเชิงทำนาย (Predictive Validity) มีอำนาจจำแนกและ ความยากพอเหมาะ ในการพัฒนาแบบทดสอบและข้อสอบเพื่อวัดมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ให้มีความเป็นมาตรฐานนั้น ครูสภาและผู้เกี่ยวข้องควรได้มีการศึกษาแนวทาง และวิธีการพัฒนาแบบทดสอบมาตรฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีชื่อเสียงระดับโลก เช่น หน่วยงานบริการการทดสอบทางการศึกษา (Educational Testing Service: ETS) ของประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

๓. การพัฒนาแนวทางการรับรองประสบการณ์วิชาชีพครู

บทบาทของครูสภาเกี่ยวกับการรับรองประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างการศึกษา ครูสภามีบทบาทเพียงเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติ รับรองสถานฝึกปฏิบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการฝึกปฏิบัติ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการรับรองมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานการผลิต ปัญหา คือมีการฝึกปฏิบัติจริงหรือไม่ บัณฑิตครูที่ผ่านการฝึกมีคุณภาพมาตรฐานเพียงใด เป็นส่วนหนึ่งของการรับรองมาตรฐานบัณฑิตเป็นหน้าที่ของสถาบันผู้ผลิต บทบาทของครูสภาเกี่ยวกับการรับรองประสบการณ์วิชาชีพครูหลังสำเร็จการศึกษา

ครูสภามีบทบาทเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติ รับรองสถานฝึกปฏิบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการฝึกปฏิบัติ และคุณภาพมาตรฐานของสถานฝึกปฏิบัติ ผลจากการวิจัยครั้งนี้เสนอให้มีการประเมินจากสภาพจริง โดยประเมินเชิงประจักษ์ สำหรับปัญหาสถานฝึกปฏิบัติหรือสถานศึกษาที่ไม่ได้มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ครูสภากำหนด ซึ่งต้องเสนอให้คณะกรรมการครูสภาเป็นรายกรณี เพื่อให้ผู้ปฏิบัติการสอนในสถานฝึกปฏิบัติหรือสถานศึกษาดังกล่าวได้รับคำแนะนำและการนิเทศเป็นประจำสม่ำเสมอ และมีแบบอย่างครูที่ดี สถานศึกษาควรมีครูที่เลี้ยงซึ่งเป็นครูที่มีประสบการณ์ผู้ผ่านการคัดกรองได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการเป็นครูที่เลี้ยงที่ครูสภารับรองและผ่านการทดสอบ ได้รับวุฒิปับตรและได้รับผลตอบแทนในการปฏิบัติหน้าที่ครูที่เลี้ยง

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

๑. ครูสภาควรมีการพัฒนาแบบทดสอบเพื่อการรับรองความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครู โดยแบบทดสอบที่เป็นมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ

๒. ครูสภาควรมีการกำหนดด้านสมรรถนะครูตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู เพื่อสามารถใช้ในการประเมินสมรรถนะครู เพื่อเข้าสู่วิชาชีพและต่อไปอนุญาตประกอบวิชาชีพ

๓. ครูสภาควรมีการจัดทำคู่มือประเมินความรู้ ทักษะ และสมรรถนะครู ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการประเมินความรู้ ทักษะ และสมรรถนะครูตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู

๔. ครูสภาควรพัฒนาระบบครูที่เลี้ยง ในการรับรองประสบการณ์วิชาชีพครู โดยมีหลักสูตรฝึก

อบรม การรับรองกลไก การให้รางวัล และการตรวจสอบกำกับครูที่เลี้ยง เพื่อประสิทธิภาพในการพัฒนาการฝึกและการรับรองประสบการณ์วิชาชีพครู

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. การวิจัยเพื่อพัฒนาแบบทดสอบรับรอง

ความรู้วิชาชีพครูตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู

๒. การวิจัยสมรรถนะครูตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู

๓. การพัฒนาคู่มือประเมินความรู้ ทักษะ และสมรรถนะครูตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู

๔. การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบครูที่เลี้ยง สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

รายการอ้างอิง

เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม และคณะ. (๒๕๕๓). *การศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะของครูไทยในทศวรรษหน้า*

(๒๕๖๒). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. (๒๕๕๙). *คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภา.

_____. (๒๕๕๑). *มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภา.

_____. (๒๕๕๒). *กฎหมายเพื่อควบคุมการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภา.

ผู้เขียน

รองศาสตราจารย์ ดร. จอมพงศ์ มงคลวนิช รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๖๐

อีเมล: jomphong@siam.edu